

Motion till riksdagen

1986/87:Jo523

Ingrid Andersson och Mats O Karlsson (s)

Vattenförsörjning och vattenkvalitet

Världshälsoorganisationen, WHO, har förklarat 1980-talet för vattnets årtionde. Målet är att alla människor 1990 skall ha tillgång till såväl dricksvatten som vatten för personligt bruk i tillräcklig mängd. Den som tror att detta inte angår även oss i Sverige har fel. Problemen med dricksvattnet i Växjö och Säbyholmsskolan i Upplands Bro samt jul- och nyårshelgens vattenburna epidemi i Sälen visar detta tydligt.

Bristerna är också mycket stora när det gäller enskilda vattentäkter, men det talas väldigt litet om det. Man undviker att tala om att man har för litet eller dåligt vatten.

Många är de husköpare som först i efterhand upptäckt att brunnen varit otjänlig, drabbats av sjukdom och tvingats betala stora pengar för att få ett drickbart vatten. Lantbrukare har förlorat delar av en värdefull djurbesättning därför att vattnet t. ex. förorenats. En kännbar ekonomisk förlust.

Cirka en miljon permanentboende svenskar är i dag beroende av vatten från egen brunn och cirka två miljoner boende i fritidshus likaså.

Vattnet är det viktigaste livsmedlet för människan och för djuren. Det finns därför enligt vår mening anledning att ägna det större uppmärksamhet och inte ta det för självklart att vatten finns och kommer att finnas i tillräcklig mängd och kvalitet.

Brunnsborrarbranschen har utvecklats kraftigt under 1970-talets starkt ökade byggnadsverksamhet. Oseriösa inslag finns. Det finns också en tendens att andra viktiga alternativ såsom grävda brunnar, rörspetsbrunnar och ytvatten konkurrerats ut på oklara grunder. En borrarbrunn är en stor investering för den enskilde husägaren. Det finns många exempel på hur brunnborrning resulterat i mycket höga kostnader men ett odrickbart vatten.

Vi anser att husägaren har rätt att kräva friskt vatten i tillräcklig mängd och med lämplig metod som resultat då brunnsanläggare anlitas. Hur skall kunden veta att den firma han anlitar har tillräckliga kunskaper?

För att stärka konsumentens ställning och i möjligaste mån garantera kvalitet bör enligt vår mening övervägas att införa auktorisation för brunnsborroware och krav ställas att VA-anläggningar vid ny- och ombyggnader skall vara besiktigade och godkända innan igångsättningstillstånd för byggnation ges.

Den nuvarande myndighetsorganisationen är mycket splittrad. Statens lantbrukskemiska laboratorium, S.L.L., med enheter i Uppsala och Umeå är tillsammans med statens livsmedelsverk, S.L.V., exempel på statliga verk som

besitter stor sakkunskap inom vattenområdet. Verksamheten vid SLL är helt naturligt främst inriktad på jordbrukets, skogsbrukets och trädgårdsnärings behov.

Det formella ansvaret för dricksvattnets kvalitet överfördes för några år sedan från socialstyrelsen till livsmedelsverket. Naturvårdsverket har tillsyn och kontroll över vattnet i naturen. Sveriges geologiska undersökning, SGU, har ansvaret för grundvattenfrågorna och har upprättat ett brunnarsarkiv. Vi menar att det finns behov av att myndigheternas verksamhet samordnas.

Laboratoriernas kompetens är dock mycket vidare än den rent analytiska. Genom kontakter med kunderna – kommunala och enskilda – samlar laboratorierna efter hand en djup insikt i de problem som finns i verkligheten och om hur de upplevs av människorna. Laboratorierna får via kundkontaktarna särskild insyn i problemen kring enskilda vattentäkter, t. ex. säsongsvariationernas betydelse och sambandet mellan vattenkvalitet och yttre faktorer som täktens belägenhet i förhållande till bl. a. åkermark och gödselvårdsanläggningar.

Erfarenheterna har visat att det finns ett stort behov av rådgivning och information på detta område. Kontakten med kunderna ger laboratorierna särskilda möjligheter att bedriva en effektiv information och rådgivning som borde tillvaratas bättre. Enligt vår mening borde laboratorierna åläggas ett ansvar för rådgivning och information inom hela vattenområdet. Det kan gälla såväl vid anläggning av vattentäkt, avsyning och analyser som allmän information om vattenkvalitet, test och deklaration av filter och annan utrustning som används vid vattnets behandling och ledning.

Ett ytterligare område som vi vill uppmärksamma för ökade insatser från samhällets sida är insamlingen och dokumentationen av data inom vattenområdet. Hur aktuellt och representativt brunnarsarkivet vid Sveriges geologiska undersökningar, SGU, är undandrar sig vårt bedömande. Det är emellertid mycket väsentligt att allt material som finns samlas på ett ställe och att det kontinuerligt hålls uppdaterat. Det pågår en omstrukturering av vattenlaboratorier i landet och det innebär en risk att viktigt arkivmaterial går förlorat. Ansvaret för detta dokumentationsarbete måste klarläggas och erforderliga resurser ställas till förfogande.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts föreslås

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna behovet av förstärkt samhälleligt ansvar och ökade insatser inom området vattenförsörjning och vattenkvalitet.

Stockholm den 27 januari 1987

Ingrid Andersson (s)

Mats O Karlsson (s)

Mot. 1986/87

Jo523